

ऊसतोड कामगारांच्या मागण्यांची सनद

ऊसतोड कामगार आणि त्यांच्या कुटुंबाला सन्मानाने जगण्यासाठी, मूलभूत सेवा सोयीनीयुक्त राहणीमानासाठी ऊसतोड कामगार खालील मागण्या करत आहेत -

(टीप: महाराष्ट्रातील अहमद नगर, बीड आणि उस्मानाबाद जिल्ह्यातील 40 गावांमधील ऊस तोडणी कामगारांकडून खालील मागण्या मांडल्या जात आहेत. समाजातील आर्थिक आणि सामाजिकदृष्ट्या वंचित घटकातील महिला आणि पुरुष सदस्यांसह, समाजातील विविध समूह, संस्था व व्यक्ती यांच्याबरोबर झालेल्या गटचर्चेतून या मागण्या प्रामुख्याने पुढे आल्या आहेत.)

ऊसतोड कामगारांसाठी स्थलांतरित ठिकाणी व कामाच्या ठिकाणी चांगल्या मूलभूत सेवा व सुविधांची तरतूद मागणी -

1. ऊस तोडणी, ऊसाची साफसफाई करून तो गाडीत लोड करण्याचे काम करण्याच्या कामगारांना व त्यांच्या सोबत असणाऱ्या मुलांना सुरक्षा किट मिळावे. . या सुरक्षा किटमध्ये बूट आणि उबदार कपडे असावेत.
2. सर्व ऊस तोडणाऱ्यांसाठी स्थलांतरित ठिकाणी मोफत वैद्यकीय सुविधा मिळाव्यात.
3. ऊसतोड कामगारांसाठी, ऊस तोडताना होणाऱ्या अपघातासाठी विमा लाभ मिळावा
4. ऊसतोड कामासाठी स्थलांतर करताना, काही कामगार त्यांच्याकडील बैल ऊसवाहतुकीसाठी कामाच्या ठिकाणी नेतात. बैलांना अपघात झाला किंवा किंवा जीवित हानी झाली तर त्यासाठी विम्याची तरतूद करावी .
5. ऊसतोड कामगारांना स्थलांतरीत ठिकाणी पिण्याचे व वापराचे पाणी व्यवस्था, स्वच्छता, वीज, तात्पुरता निवास या मूलभूत आवश्यक सुविधांची तरतूद व्हावी .
6. ऊसतोड कामगारांच्या तक्रारींची नोंदणी आणि निवारण करण्याची योग्य यंत्रणा विकसित करावी
7. ई-श्रम आणि इतर संबंधित योजनांतर्गत ऊसतोड कामगारांची अनिवार्य नोंदणी व्हावी
8. ऊसतोड कामगारांना त्यांच्या मूळ गावी बंद हंगामात मनरेगा सारख्या योजनांतर्गत लाभ मिळावा त्याचबरोबर विशेषतः सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षणाशी संबंधित महत्वाच्या योजनांचा लाभ मिळावा.
9. ऊस तोडणाऱ्यांच्या कुटुंबांनी राज्यात कुठेही स्थलांतर केले तरीही त्यांना अन्न सुरक्षा अंतर्गत योजनांचा लाभ मिळावा. व इतर राज्यांतील स्थलांतरितांसाठीही अशीच तरतूद करावी.
10. 'घरकुल योजना' सारख्या गृहनिर्माण योजनांतर्गत ऊस तोडणाऱ्यांसाठी विशेष तरतूदी व्हाव्यात.
11. ऊसतोड कामगारांना सामाजिक सुरक्षा सारख्या योजनांचा लाभ मिळावा व त्यासाठी त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांना त्याचा लाभ मिळावा
12. ऊसतोड कामगार स्थलांतरित कुटुंबातील, सर्व मुलांसाठी स्थलांतरित ठिकाणी अंगणवाडी केंद्र तरतूद व्हावी

१३. शिक्षण हक्क अंतर्गत असणाऱ्या अध्यादेशानुसार ऊसतोड कामगारांच्या मुलांना स्थलांतरित ठिकाणी असलेल्या शाळांमध्ये प्रवेश मिळावा व त्याची काटेकोर अंमलबजावणी व्हावी.

१४. स्थलांतरित ऊसतोड कामगारांच्या कुटूंबातील मुलांसाठी निवासी शाळांची तरतूद व्हावी

१५. ऊसतोड कामगारांच्या मुलांसाठी इयत्ता ८ वी नंतर शिक्षण शिष्यवृत्ती मिळावी

लिंगभाव समानता व हक्क आधारित तरतुदी -

१६. ऊसतोड कामगार गरोदर महिला आणि स्तनदा मातांसाठी विना अट आरोग्यसेवा व सुविधा मिळाव्यात

१७. कामाच्या ठिकाणी महिलांसाठी स्वच्छ स्वच्छतागृहे आणि पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था व्हावी

१८. ऊसतोड कामगार महिलांच्या ५ वर्षांखालील मुलांसाठी कामाच्या ठिकाणी पाळणाघर तरतूद.

१९. कामाच्या ठिकाणी महिलांचा लैंगिक छळ (प्रतिबंध, प्रतिबंध आणि निवारण) अधिनियम २०१३ ची प्रभावी अंमलबजावणी सुनिश्चित करणे; ऊसतोड कामगार महिलांच्या सोबत होणाऱ्या लैंगिक छळाची प्रकरणे तपासण्यासाठी आवश्यक समित्या सक्रिय करणे किंवा नसतील तेथे अशा समित्यांची त्वरित बांधणी केली जावी. तसेच कायद्यातील तरतुदी आणि प्रक्रियांबद्दल ऊसतोड कामगारांच्यात मोठ्या प्रमाणात प्रचार, प्रसार, जाणीवजागृती केली जावी .

२०. ऊसतोड कामगार महिलांना समान वेतन मिळावे.

***